

LBRIS

We know
books

Perikles Monioudis
Frederick

Copyright notice:

© 2016 dtv Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG, Munich/Germany

© for the Romanian edition: 2025 Editura Lebăda Neagră, Iași/România

© of the translation: S. Fischer Foundation by order of TRADUKI

 traduki

Această carte a apărut cu sprijinul oferit de TRADUKI, o rețea literară din care fac parte: Ministerul Federal al Afacerilor Europene și Internaționale din Republica Austria, Ministerul Afacerilor Externe din Republica Federală Germania, Fundația Culturală Elvețiană Pro Helvetia, Forumul Austriac pentru Traducere Literară, din împuternicirea Ministerului Federal pentru Locuire, Artă, Cultură, Media și Sport al Republicii Austria, Goethe-Institut, Fundația S. Fischer, Agenția Slovenă de Carte, Ministerul Culturii și Mediei din Republica Croația, Ministerul Afacerilor Externe, Mediului și Culturii din Principatul Liechtenstein, Fundația Culturală Liechtenstein, Ministerul Economiei, Culturii și Inovației din Republica Albania, Ministerul Culturii din Republica Serbia, Ministerul Culturii din România, Ministerul Culturii și Mediei din Muntenegru, Târgul de Carte de la Leipzig, Ministerul Culturii și Turismului din Republica Macedonia de Nord și Ministerul Culturii din Republica Bulgaria.

Sursă foto autor: dtv Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG, Munich/Germany

Credit foto autor: © Marvin Zilm

Credit foto copertă: © edwardolive/Shutterstock.com

© 2025 by Editura Lebăda Neagră
pentru prezenta ediție în limba română

Această carte este protejată de legile copyrightului. Reproducerea, multiplicarea, punerea la dispoziția publică, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea deținătorului copyrightului constituie încălcări legislative cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc în conformitate cu legile în vigoare.

www.blackswanpublishing.ro

Editura Lebăda Neagră
Iași, Str. Plopii fără Soț, nr. 45, 700273

Perikles Monioudis

Frederick

Roman

Traducere din limba germană
de Andrei Anastasescu

Lebăda Neagră
Iași, 2025

Aceasta este povestea unui om, a unui artist, Frederick, care a crezut că-mi poate rezista și pe care l-am lăsat destul timp să creadă asta – nu-i așa, Frederick? E o poveste frumoasă, o poveste bună. Vă doresc să vă bucurați de ea!

*Un prieten devotat,
la Waldorf Astoria, New York*

I

I se ceruse să se așeze în spate de tot, unde erau scaunele pliante, iar băiatul se conformase și, de acolo, privea țintă la scenă. Frederick se prefăcea că toate astea îl lasă rece – așteptarea însuflețită a publicului înaintea fiecărui număr, ovațiile pentru doamnele semidezbrăcate, înseși doamnele semidezbrăcate, insultele aduse perechii de dansatori mai în vârstă, comentariile deocheate ale directorului, care, impresar până-n măduva oaselor, se încăpățâna să anunțe singur numerele, prilej, de fiecare dată, să vorbească numaidecât despre sine. Oamenii din sala întunecoasă jubilau furtunos la vederea vulgarelor lui gesturi – spre deosebire de Frederick, care nici nu clipea.

Nu voia ca, în felul acesta, să pară, de pildă, mai matur; oricum nu se sinchisea nimeni de acest băiețel, în costumul său din tweed deformat. Pe Frederick nu-l interesa decât sora lui, Adele, cu doi ani și jumătate mai mare decât el și care, de-atâta răs, abia se mai ținea pe scaunul pliant de alături; pe obraji îi curgeau lacrimi de extaz.

El nu voia sub nicio formă să se comporte ca sora lui, nici măcar aici și acum, când asista pentru prima oară, constrâns de împrejurări, la un spectacol de varietăți. Instinctul de copil – o mândrie care-i încolțea în suflet – îl făceau să ia distanță de ce se petrecea în față, de burlacii din primul rând, cu gurile lor rânjite, de doamnele mai în vârstă, așezate la măsuțele ce le fuseseră rezervate, măsuțe prevăzute cu telefoane.

Deși nu auzea țârâitul în mijlocul vacarmului din sală, Frederick observă că aparatele învelite cu damasc roșu recepționau neîntrerupt apeluri; unele aveau chiar un beculeț galben, care pâlpâia când se declanșa soneria. Doamnele în vârstă își roteau ochii prin sală, cu receptorul lipit de ureche; Frederick le urmărea privirea; cei care sunaseră își fluturau scurt, din încheietură, batista, cu receptorul la ureche. Doamnele își fluturau și ele mâna în semn de răspuns sau puneau receptorul în furcă sau făceau ambele gesturi deodată – nu înțelegea prea bine ce se întâmplă.

Lui Frederick nu i se părea jenant decât că Adele se strica de răs pe scaunul de alături; râsul ei îl înfuria, făcându-l să se simtă trădat. În exuberanța ei copilărească,

nu se deosebea câtuși de puțin de ceilalți spectatori. Tocmai din pricina asta, voia s-o pună la punct – chiar dacă știa că fata nu acceptă niciun fel de muștrări, darămite din partea fratelui mai mic.

Frederick arbora în continuare un aer detașat, fără să-și trădeze defel aversiunea crescândă, nici măcar atunci când văzu plutind un surâs pe fața mamei lui, care ședea lângă Adele și nu voia nici acum să-și dea jos pălăria. Nu era treaba lui. Cel puțin așa voia Frederick să creadă. Încerca să se convingă pe sine că mama lui dibuise înșelătoria la care asistau și că, de aceea, nici prin gând nu-i trecea să i se adreseze paiatei de director pentru a-i cere părerea despre Adele sau despre el însuși; dar tocmai asta era intenția lui Ann.

În sală se făcu liniște, Frederick privi spre scenă, unde, acum că perechea mai în vârstă ieșise, un dansator bătrân se pregătea să-și execute numărul. De la primele piruete însă, spectatorii îl luară în târbacă, îi adresară insulte vulgare, nu după mult timp aruncară în direcția lui cu monede, la care el se înclină, păstrându-și calmul, apoi ieși fără să mai stea pe gânduri. Băiatul, pe care-l supăra fumul de țigară din sală, avu impresia că dansatorul îl privise pe el înainte să-și facă plecăciunea. Îl îngrijorau atât faptul că nu știa sigur dacă plecăciunea îl vizase într-adevăr pe el, cât și stânjenala pe care o simțea. De ce i-ar fi făcut cineva o plecăciune lui Frederick?

Dansatorul bătrân, un ins aproape chel, uscățiv, într-un frac deformat, parcă-i și zâmbise înainte de a părăsi scena.

Asta fu cel puțin senzația băiatului, *nu-i așa, Frederick?* Încă nu știa, pesemne, că într-adevăr fusese vizat, vizat personal, dar presimțea, fără doar și poate, ce avea să i se tragă de la bătrânul acesta – o nenorocire viitoare, un final de groază? Cu toate că el, Frederick, se găsea la început de drum și nu avea decât vaga impresie că dansatorul prăpădit îi pregătise ceva, ceva mareț, ceva imens; *ce-o să fie, Frederick?*

Ce se petrecea aici nu mai avea nicio legătură cu cerul de prietene unde Adele și Frederick, îmbrăcați în costume multicolore, dansau și băteau stepul la nevoie, nici cu mica sală de bal de la Alviene Master School of the Theater and Academy of Cultural Arts, școala de dans la care, zilnic, de dimineața până seara, studiau pași, exerciții sau salturi în fața marilor oglinzi, prezentau din când în când numere scurte, împreună cu ceilalți elevi, mult mai mari – doi frați, cum nu se poate mai diferiți unul de altul. Adele nu rata nicio astfel de ocazie, în timp ce frațele ei vădea încă de timpuriu o distanță față de lume – cel puțin de lumea surorii lui. Când dansau, ofereau o imagine ciudată – băiatul, cu un cap mai mic de înălțime, chiar și când purta joben, și sora lui, care cocheta cu oglinda încă de pe-atunci și care-i era superioară nu numai datorită acestor diferențe: focul ei lăuntric părea să ardă mai intens.

Ann le cerea celor doi copii să exerseze neconținut, căci voia să renunțe cât de curând la sumele trimise de soțul ei, Fritz, din îndepărtata Omaha, dar, în lumina

acestui plan, părea – asemenea lui Fritz, căruia, de altfel, îi plăcea alcoolul – să-și pună speranțele în Adele. Frederick făcea și el eforturi pentru ca el și Adele să fie acceptați ca pereche de dansatori și, tocmai, ca atracție. Ann nu-și închipuia că Frederick avea s-o depășească, în scurt timp, pe sora lui exuberantă, însă ușor de distras, și că, mai târziu, avea să lase mult în urmă pe oricine altcineva din acest domeniu. Cine poate să prevadă așa ceva? Cine poate să spună ce va fi? Cine-l va îngriji pe băiat, apoi pe bărbatul tânăr, în așa fel încât dansatorul de succes să se maturizeze, să atingă cu-adevărat perfecțiunea? *Vorbește, Frederick!*

Ann îi netezi gulerul sacoului de tweed. Frederick se ridică în picioare și o ciupi de umăr pe sora lui; ieșiră toți trei din sală, pe ușa din spate, și, odată ajunși pe coridorul vopsit în negru, unde aerul era sufocant, urmară micile săgeți de alamă ce arătau spre zona unde se schimbau actorii. De pe coridor, intrară într-o încăpere întunecoasă, împărțită prin draperii în mai multe cabine. Acestea erau prevăzute cu oglinzi rotunde și cu șifoniere.

Aici nu se mai simțea nimic din forfota sălii. Ca și cum ar fi fost cuprinși cu toții de-o mare oboseală, artiștii stăteau degeaba, fumau, se îmbrăcau pe îndelete în hainele lor de oraș, cu spatele – gol – întors la showbiz sau la ce luau ei ori publicul drept showbiz. Ann întrebă un bărbat mic de statură dacă poate vorbi cu directorul, iar acesta o chemă în biroul lui. Copiii însă, ceru el, trebuie să aștepte afară. Ann insistă s-o ia cu ea măcar pe Adele.

Își aținti ochii asupra lui Frederick, îi netezi iar gulerul sacoului și-i dădu de înțeles să se așeze într-o cabină goală.

Becurile fără abajur de la oglindă îl orbeau. Refuza să-și închipuie ce-ar fi însemnat să se întoarcă în acest loc insuportabil, ba chiar să se întoarcă regulat. Rămas singur, se așeză pe scaunul de lemn și dădu filele caietului-program. Îl deprimau artiștii ale căror portrete figurau acolo sub formă de schițe în creion. *Dacă numele tău nu este cap de afiș nici măcar într-un astfel de varieteu, la ce bun să mai urci pe scenă? Nu-i așa, Frederick? Sau erai prea mic să te scârbească situația asta?*

Portretele îl sufocau pe băiat, chiar dacă el n-avea pe-atunci decât o vagă bănuială despre ce înseamnă să fi sufocat și scârbit de ambițiile unora mai puțin înzestrați, ale unora care-și prezintă neconținut acest talent inferior în spectacole ridicole. Exista ceva mai agreabil decât să te uiți la diletanți cum eșuează? Da, să-i privești pe cei *talentați* în eșecul lor, care numai așa reprezintă un adevărat eșec. Să asști la insuccesul complet al celor înzestrați, la tragedie, la tragedia lor – nimic mai grandios. *Să cultivi cu patimă un mare talent – până la capăt.*

Băiatul nu avuse ocazia până atunci să cunoască „lumea showbizului”, cum se exprima Ann, darămite să se miște în interiorul ei, să-și măsoare propriile dorințe și speranțe, oricât de tainice îi apăreau lui însuși, după capododul a ceea ce tocmai văzuse în sală – a ceea ce nu-i lipsea câtuși de puțin acum. Numerele nu produsese

niciun efect durabil asupra lui; showbizul nu i se strecurase încă în micul, micul lui suflet.

Își propuse, privindu-și chipul în oglinda rotundă, să chibzuiască în liniște la întâmplările de pe scenă și din fața scenei – mai târziu, acasă, în mica locuință modestă în care se mutaseră după ce plecaseră din casa tatălui lor. Așa era Frederick. Îi plăcea să chibzuiască în liniște, iar pentru asta obișnuia să se încuie la el în cameră, cu toate că aici, în metropola care, deși nu-l înfricoșa, îl răscolea în clipe ca aceasta, nu mai avea o cameră a lui; aici trebuie să renunțe la privilegiul camerei proprii – privilegiu de la sine înțeles în casa părintească din Omaha, Nebraska.

Și totuși, lui Frederick îi plăcea cel mai mult să fie singur; după-amiaza, avea voie să meargă în părculețul din apropiere, de regulă pustiu; dacă tot trebuia să se afle printre oameni, măcar să fie *în fața* lor, dansând. Deseori, Frederick își era propriu-i public, unul ce-i drept furtunos, imens, iar atunci se privea pe sine cum sare, aleargă, bate stepul pe o potecă a parcului. Simțea cea mai mare bucurie din lume pe poteca asta scurtă, care nu-l întâmpina nici cu atracții turistice, nici cu vitrine luxoase, ci cu făgăduința că aici va fi doar el cu sine și că se va lăsa în voia gândurilor – care se învârteau în jurul dansului, al dansatorului care era, al marelui dansator capabil să electrizeze masele complet singur, fără sora lui.

Frederick nu avea mult mai mult decât poteca asta, părculețul și soarele ce-i ardea fața palidă și-l încingea

în costumul lui aspru de tweed. Își petrecea timpul în sala institutului de dans, Alviene Master School of the Theater and Academy of Cultural Arts, mereu cu Adele și cu Ann, pentru care viața se reducea tot la sala aceea de dans, la exercițiile zilnice și la speranța aferentă pe care și-o puneau într-una sau mai multe apariții scenice cât mai promițătoare, mari apariții ce le-ar fi netezit calea spre succes sau măcar – cum năzuia Ann – le-ar fi asigurat un venit. Pentru Ann, totul se învârtea în jurul dansului, iar Frederick se învârtea în ritmul ei, căci dansa de la trei ani. Mai întâi băjbâind, ca pe-ntunerice, apoi mai iute, cu pași mici, săltăreți, până când învățase să sară de-a binelea. Făcea piruete, iar, de la o vreme, începuse să meargă și-n afara sălii de dans cu spatele drept și cu mâinile lipite de corp.

Frederick se așeză pe bancă, examinează creanga subțire pe care tocmai o ridicase, privirea îi alunecă în josul ei și poposi puțin pe degetul mare. O urmă până la încheietura mâinii, apoi își rășchiră degetele repede, cât putu de repede, întocmai cum, atunci când exersa, își lărgea mereu cât putea de repede poziția, întinzând la maximum, în salt, picioarele și brațele, apoi strângându-le la loc și, odată ce simțea iarăși pământul sub picioare, căuta un nou echilibru. Frederick își închise și își deschise de mai multe ori palma neobișnuit de lată, ca pentru a învăța, din mișcarea asta, ceva despre propriile-i rotiri prin aer.

Claude Alviene, profesorul lui de dans, nu rata nicio ocazie de a-i aminti că orice mișcare pornește din mână și se încheie în mână – în cazul lui, al lui Frederick (cum avea să presimtă și să înțeleagă mai târziu dansatorul): în mâna mult prea mare, cu degete mult prea lungi, pe care ar fi trebuit, pe cât posibil, să și le ascundă după talia unei Ginger Rogers sau a unei Rita Hayworth, în eșarfă cu care-și încingeau mijlocul Betty Hutton sau Cyd Charisse, după Eleanor Powell, când se făceau fotografii de platou ori să și le suprapună în așa fel încât mâna lui să treacă totuși drept bine proporționată. *Urmează-ți mâna*, îl auzea Frederick pe Alviene zicând mereu, *urmează-o și în același timp dictează-i dansul pe care vrei să-l execuți*.

Băiatul ar fi vrut să-și urmeze mâna, doar că nu era încă sigur ce anume să-i dicteze. Cum nu era decât un puști, orice mișcare, orice gest elegant, desăvârșit, de un rafinament susceptibil să atingă, într-un fel sau altul, frumosul nu i se păreau neapărat suspecte sau chiar afectate, dar nici complet naturale, deși trebuie spus că ideea pe care și-o făcuse el despre naturalețe nu includea nici pe departe o componentă erotică, darămite sexuală – chiar dacă, atunci când exersa cu Aurora, frumoasa fiică a profesorului, aproape femeie-n toată firea, i se întâmplase să se înroșească, simțind o curioasă apropiere față de ea, imboldul de a se cuibări în brațele ei și de a o cuprinde, la rândul-i, cu mâinile lui mult prea mari.

Băiatului i se risipise prima spaimă provocată de ambianta zgomotoasă a varietelui, zăpăceala făcuse loc lucidității ce-l caracteriza pe Frederick din fragedă pruncie și care acum, când el se privi în oglinda cabinei de machiaj, îi arătă că linia cărării lui laterale nu era trasă cu precizie spre creștet – imprecizie datorată, de bună seamă, doar faptului că într-o zi avea să chelească. Cheii n-au ce căuta pe scenă și, oricum, n-au nicio șansă în viață: Frederick aflate asta de la mama lui, care, deși nu era cheală – ba dimpotrivă, era o apariție atrăgătoare –, îi aducea periodic aminte de chelie, ca și cum căderea părului ar fi putut să fie stăvilită sau influențată cumva printr-un efort de voință; ca și cum dansul, în versiunea lui perfectă, n-ar fi fost mai presus de orice calviție, ca și cum dansul perfect n-ar fi fost în măsură să eclipseze toate imperfecțiunile care știrbeau înfățișarea dansatorului.

Băiatul se uita când în oglindă, când la portretele din caietul-program. Își imaginează ce impresie ar fi făcut propriu-i portret în creion. Dar nu se cufundă în contemplarea acelor imagini. Se întrebă ce puteau să obțină Adele și mama lui de la director. Se uită iar în oglindă și, la marginea ei îndepărtată și care-și pierduse aproape complet transparența, îl desluși pe dansatorul bătrân.

Probabil că dansatorul se uita și el în oglindă, în cabina lui – Frederick nu-și dădea seama exact; măcar nu se uita la el. Frederick îl observă cum își scoate, în chip foarte lent, chiar dacă nu greoi, papionul și își descheie primul

nasture de sus al cămășii. Băiatul avu impresia că dansatorul se mișcă în ralanti, ca și cum ar fi avut tot timpul din lume. Jobenul și-l păstră pe cap. Pesemne chelise de-a lungul anilor, pe scenă, cum s-ar zice – își spuse Frederick, întorcând capul în altă parte. Fără să se uite, aruncă iute caietul-program pe taburetul de sub masa de machiaj, care nu era, în realitate, decât o simplă poliță. Apoi, sprinjindu-se de ea, se ridică degrabă.

Nu voia ca bătrânul să-i vadă totuși reflexia în oglinzi. Bănuia că bărbatul nu prevestește nimic bun, dar își abandona bănuiala, socotind-o stupidă, așa cum și era: complet stupidă. Ce putea să-i facă lui un dansator bătrân, consumat, care-și întorsese spatele atât sieși, cât și lumii – în toate privințele. Un om care nu mai nutrea nicio speranță de a primi vreo dovadă de simpatie sau măcar de atenție, care nu mai cunoștea bucurie, bucurie autentică sau autenticitate în sensul cel mai larg, un dansator-epavă, un talent mărunț, incapabil să entuziasmeze pe cineva.

Degetele lui Frederick erau cleioase de la fardul albastru. Și le șterse de pantaloni. N-ar fi putut să spună din ce motiv se îndreptă spre cabina bătrânului. Acesta, în fracul lui, i se părea indispus, dacă nu periculos de-a dreptul. Nu curiozitatea îl împinse pe Frederick să se abată în cabină; mai degrabă voia să treacă un hop, un fel de convorbire oficială. Intră cu pași măsurați, dar fermi în cabina bătrânului, cu toate că puțin mai devreme înfățișarea acestuia îi inspirase un fel de teamă, dezgust, o scârbă nedefinită și irepresibilă.